

[Minister uden portefølje.]

somme forløb, at det netop er dobbeltheden på grund af den famøse artikel 8, § 3, som gør, at man har været i tvivl om, hvorledes man bedst kunne fremme det formål, der her er tale om. Jeg synes også, det er gået klart igennem debatten her, at alle ønsker at fremme det formål, som man med denne konvention ønsker at fremme. Når man har tøvet en overgang, har det vel været ud fra de overvejelser, som hr. Steen Folke har givet udtryk for. Men når man fra højkommisæreren for flygtninge bliver opfordret til at støtte sagen ved at tilslutte sig konventionen, så kan der for mig ikke være nogen tvivl om, at det vil være det rigtige skridt at tage.

Derefter synes jeg, der er al grund til at beklage, at en sag som denne har så lang en vej, og jeg synes også, der er al grund til at beklage, at så få lande indtil nu har tilsluttet sig konventionen. Men vejen må for mig at se være den, at vi tilslutter os og derigennem går ind i en opinionsdannelse, som forhåbentlig kan få disse sager til at forløbe noget bedre.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Ønskes der udvalgsbehandling? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, går forslaget til folketingsbeslutning direkte til anden (sidste) behandling.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om stats-tilskud m. v. til zoologiske haver.

(Lovforslag nr. L 59. Fremsat 10/3 77).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Albertsen (S):

Der er her tale om genfremsættelse af et lovforslag, som blev fremsat her i tinget umiddelbart før valget. Ved den lejlighed havde vi mulighed for at vurdere lovforslagets økonomiske og andre virkninger, og jeg skal ikke trætte tinget med at gentage min tale fra dengang. Jeg skal kun kort sige, at det bortset fra en enkelt lille ændring er nøjagtig det samme forslag, at

dets økonomiske virkninger holdes inden for de samme rammer, og at det alene tager sigte på i første omgang at sikre fortsættelsen af Zoologisk Have her i København og Zoologisk Have i Ålborg.

De spørgsmål, der nåede at blive stillet, mens forslaget blev bearbejdet i udvalget, er ikke af en sådan karakter, at det for nærværende kan give anledning til en ændret principiel stilling til dette forslag, for der er ikke nogen af dem, der i og for sig ændrer den holdning, socialdemokratiet har til lovforslagets sigte.

Vi skal selvfølgelig drøfte lovforslaget videre i kulturudvalget, men jeg kan på socialdemokratiets vegne anbefale forslaget.

Poulsgaard (FP):

Den lille ændring, som hr. Albertsen omtalte, har heller ikke fået os til at skifte mening. Jeg holdt sidst en glimrende tale, hvis jeg selv skal sige det, og jeg skal heller ikke trætte tinget med at gentage, hvad jeg sagde, vor mening er den samme. Vi er i dag i en situation, der er endnu værre: riget fattes penge, vi fattes mange penge. Det er der nogle partier der er skyld i. Disse partier burde også tænke sig lidt om. Zoologiske haver er noget, som har kørt udmærket uden statsindblanding, og vi ser overhovedet ingen grund til, at staten skal rode sig ind i det, så det bliver noget makværk som alt andet.

Med disse ord tror jeg nok, jeg har givet udtryk for, at vi ser meget uvilligt på dette forslag.

Kaj V. Andersen (V):

Sigtet med dette lovforslag kan vi bestemt ikke være uenige i, det ser vi med stor sympati på. Der kan anføres mange udmærkede argumenter for at opretholde dette naturlige og uundværlige led i den almindelige kultursammenhæng, som netop de zoologiske haver – og specielt disse to udmærkede fungerende etableringer, som der her er tale om – udgør.

Der er dog nok to indvendinger, vi i første række vil drage frem, og det kan vi så gøre mere udførligt under udvalgsarbejdet. Det drejer sig om § 4 om grundlaget for tilskuddene. Man har valgt lønudgifterne som beregningsgrundlag, og der argumenteres i bemærkningerne til lovforslaget på forskellig måde for, at det var det nemmeste at gøre det på den måde. Det er nok tænkeligt, det er det nemmeste.

[Kaj V. Andersen.]

Men samtidig fastlægger man et loft på 2 mill. kr. som øverste grænse, medmindre der skal søges yderligere bevilling på finansloven. Når man ved, at lønudgifterne på f. eks. Københavns zoologiske haves budget efterhånden nærmer sig 8 mill. kr., måske 9 mill. kr., så er det let at forestille sig, hvor hurtigt man slår hovedet imod dette 2 mill. kr.s loft, og hvor hurtigt der bliver behov for at søge tillægsbevillinger ved siden af. Så er dette loft altså noget af en illusion. Vi kan komme tilbage til det, som sagt.

Både for driftstilskuddet og for tilskud til bygge- og anlægsarbejder er der i lovteksten anført, at statstilskud »kan« betinges af, at der fra anden side ydes et nærmere fastsat tilskud til disse haver. Jeg må indrømme, at vi havde gerne set, at der havde stået »skal«, for det kan jo ikke være rimeligt, at et monstrum som hovedstadsrådet, der nu igen skal malke statskassen for mange, mange millioner kroner, ikke skulle være med til at støtte Zoologisk Have i København, eller at den store, driftige Ålborg kommune ikke skulle være med til at støtte Ålborg zoologisk have, men at staten alene skulle bære denne byrde.

Det er de to hovedindvendinger, vi i første række har. Det vil vi komme nærmere ind på i udvalgsarbejdet, men vi tilsiger et absolut velvilligt, omend ikke ukritisk udvalgsarbejde.

Grethe Fenger Møller (KF):

Lovforslaget om statstilskud til zoologiske haver har som tidligere nævnt været fremsat før og har været til første behandling i november 1976. Den konservative folketingsgruppe gav ved denne lejlighed udtryk for sin positive holdning til kulturministerens forslag. Vi er fortsat positivt indstillet over for forslaget, der jo først og fremmest er fremsat for at yde Zoologisk Have i København den støtte, der er nødvendig, for at haven fortsat kan eksistere.

Vi finder, at det er vigtigt at bevare Zoologisk Have som et sted, hvor både voksne og børn har mulighed for at komme og studere dyr fra hele verden. Der findes mange definitioner på, hvad man forstår ved kultur. Jeg skal ikke her forsøge at komme med en ny definition, men blot sige, at jeg mener, at Zoologisk Have både har en almenkulturel værdi og en rekreativ værdi for de mennesker, der besøger den. Dertil kommer, at den også er en af vore mest anerkendte turistattraktioner.

Men det er ikke alene på grund af Zoologisk Haves kulturelle værdi, at det konservative folkeparti ønsker at medvirke til dens bevarelse. Vi lægger også stor vægt på at støtte Zoologisk Have, fordi den er hjemsted for den zoologiske forskning og undervisning, der finder sted her i landet; det tillægger vi meget stor betydning. Vi er glade for, at der nu er udarbejdet den nødvendige langtidsplanlægning for Zoologisk Have, som jo har været en forudsætning for, at folketingsretten nu kan vedtage en lovfæstet statsstøtte.

Vi er også tilfredse med, at man ved udarbejdelsen af de nærmere regler for godkendelse af zoologiske haver har valgt at sammenligne en zoologisk have med et museum, således at man vil beregne statstilskud til en zoologisk have efter museumslovens principper.

Melchior (CD):

CD havde ikke ved førstebehandlingen i forrige samling lejlighed til at tage stilling til dette lovforslag, og jeg skal derfor meddele, at min gruppe tilsiger både velvillig og hurtig behandling. Jeg har noteret mig, at forslaget skulle have virkning fra den 1. april 1977, og jeg opfordrer kollegerne i kulturudvalget til at give forslaget en hurtig behandling, således at der ikke skal herske tvivl om sagens udfald.

Jeg har med interesse læst de udtalelser, der faldt ved første behandling. Jeg synes, der blev sagt mange både sjove og gode ting. Jeg lagde også mærke til, at kulturministeren betegnede hr. Poulsgaards tale som arrogance. Jeg vil gerne for mit eget vedkommende tilføje ignorance, selv om jeg lige har slået op, at der ikke er noget ord, der hedder sådan i Nudansk Ordbog, men det kan der jo så komme. Jeg er skuffet over hans tale. Jeg havde ventet, at hr. Poulsgaard netop med sin baggrund blandt dyr – som hverken skal komme ham til gavn eller til skade – dog havde forståelse for, at børn og voksne i et storbymiljø også har brug for denne mulighed for at få et lidt nærmere bekendtskab med vore firbenede og flyvende og kravlende venner. Derfor er jeg faktisk skuffet over, at man er så monoman i det parti, at man ikke bare for én gangs skyld kan fravige denne ensporede linje.

Jeg nærer ikke den betænkelighed, som venstres ordfører her gav udtryk for med hensyn til fordelingen 20:80 af personaleomkostninger. Jeg synes, kriteriet er udmærket, for jeg kan ikke forestille mig nogen ansvarsbevidst ledelse,

[Melchior.]

som altså selv skal bære de 80 pct. af lønudgifterne, der vil forsøge at accelerere personaletilgangen, fordi man nu kan få 20 pct. som tilskud. Jeg nærer ikke nogen betænkelighed dér.

Man kan se på zoologiske haver ud fra et undervisningsmæssigt, et miljømæssigt eller et turismæssigt synspunkt, men jeg behøver ikke at gentage, hvad man sagde ved sidste behandling af fortrinlige ting om zoologiske haver. Jeg synes, det er på sin plads, at dette forslag nyder fremme.

Formanden:

Jeg vil lige sige, at ordførere normalt ikke får ordet for korte bemærkninger. De har jo lejlighed til at udtale sig i anden omgang.

Ole Henriksen (SF):

Socialistisk folkeparti betragter zoologiske haver som en vigtig del af samfundets kulturliv. Vi kan støtte det foreliggende forslag og håber dermed også, at vi kan bidrage til at skabe en rimelig økonomisk baggrund og et godt fundament for den videre drift af disse zoologiske haver.

Vi vil i udvalget nok prøve at undersøge nærmere, hvorvidt det er rigtigt, at lønnen ligger til grund for beregningen af tilskuddet; hvis ikke man også i de zoologiske haver begynder at praktisere 2 pct. spærregrænser for lønudviklingen, så må man i hvert fald kigge på den side af sagen, deri kan jeg give venstre ret. Men tilskud sat i forhold til lønnen kunne måske være et godt udtryk for, at der er tale om tilskud til driften; i driften deltager jo såvel kontrollører som fodermestre og andre, som måtte være beskæftiget i de zoologiske haver.

Vi skal tilsige en positiv behandling af forslaget i udvalget.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det er jo ikke første gang, tinget behandler forslaget om tilskud til zoologiske haver. Vi var allerede godt i gang i udvalgsarbejdet og havde stillet en række spørgsmål og haft en række drøftelser. Jeg deler helt det ønske, der fremkom fra hr. Melchior's side om, at vi skal have en hurtig behandling i udvalget, men vi må jo også lige have tid til at få svar på spørgsmålene og have drøftet dem. I øvrigt kan jeg kun henvise til, hvad vi sagde, da vi første gang behandlede forslaget her i salen.

Chr. Christensen (KrF):

Ved den tidligere første behandling af dette lovforslag gav vores ordfører, fru Inger Stilling Pedersen, udtryk for vores grundholdning over for selve forslaget, og jeg skal gentage, at vi er positivt indstillet over for forslaget som helhed, men der er ingen tvivl om, at der er problemer – som det også blev nævnt af hr. Kaj V. Andersen – som trænger til en grundigere undersøgelse i udvalget.

Mølgaard (DR):

At det er en indviklet sag, vi her har til behandling i folketinget, fremgår alene af bilagsstakken, der ligger fra den uafsluttede udvalgsbehandlingsrunde oven på første behandlingen i efterårssamlingen. Der er mange aspekter i sagen, og det fremgår da også af debatten indtil nu her i folketinget ved denne nye førstebehandling.

I retsforbundets gruppe er vi i princippet positivt indstillet til, at vi i dette land opretholder zoologiske haver, og det kan vel være, erkender vi, at disse zoologiske haver ikke kan oprettholdes i det omfang, det er ønskeligt, ved blot at overlade dem til privatøkonomisk finansiering.

Det er muligt, at der foreligger et tilskudsbehov fra offentlig side, men vi må være knap så positivt indstillet over for de tilskudskriterier, man stiller op her, som bygger på omkostningsrefusionsprincipper fremfor service-, publikumservice- og eventuelt dyreserviceydelsesbetragtninger. Vi ville snarere være tilhængere af bloktilskud eller tilskud, der var kalkuleret ud fra, hvad det egentlig er man byder på i de zoologiske haver, fremfor hvad det er for omkostninger man tager sig på i retning af lønomkostninger. Det er jo i en sparetid ikke lige sagen at sige: vi skal nok refundere en vis del af regningen. Det kan godt være, at de beløbs-satser, man når frem til som slutresultat med den struktur, man har i øjeblikket i de zoologiske haver, giver det rigtige beløb i øjeblikket i de zoologiske haver, men hvorfor så ikke give det som et beløb, som man frit kan disponere over og indrette omkostningerne efter, eventuelt også i nedadgående retning?

Vi må dog erkende, at selv zoologiske haver i dette samfund kun kan drives, hvis der er sund forretningsmæssig basis for, at det løber rundt, og her finder vi, at bloktilskud ville ap-

[Mølggaard.]

pellere til en større påholdenhed med hensyn til at påtage sig omkostninger.

Vi finder, at der i lovforslaget er indlagt både en vis afstandtagen fra og en vis erkendelse af, at det er forretninger, det drejer sig om. Den nævnte afstandtagen ligger i, at man endelig vil sikre sig, at ejerforholdet til de zoologiske haver er sådan, at der ikke er enkeltpersoner, der skummer nogen avance. Ejerne af de zoologiske haver skal være selvejende institutioner eller foreninger eller fonde. Der må endelig ikke være privatejere af zoologiske haver, der får fordel af tilskuddet. Det finder vi for så vidt irrelevant. Uanset selskabsformen må det være servicen som sådan over for publikum og dyr, der afgør, hvor meget man yder i tilskud.

Til gengæld kræver man fuld regnskabsmæssig indsigt, og man er villig til at yde et vist tilskud under forudsætning af, at man får denne fulde regnskabsmæssige indsigt og godkender budgetterne. Det finder vi ikke der er nogen grund til. Vi finder, at man bør erklære sig neutral over for formen, hvorunder denne zoologiske have drives, bortset fra at man naturligvis må sikre sig, at denne zoologiske have, som man støtter, virkelig yder det, som er meningen med zoologiske haver, fremvisning af dyr for publikum.

Waldorff (VS):

Nu har alle været oppe at tale så pænt om de zoologiske haver, og det vil jeg da også gøre. Jeg mener faktisk, at det er en selvfølge, at sådan nogle ting er statsligt støttet, og vi vil støtte dette lovforslag. Jeg mener, det er en god og rigtig ting, at den københavnske befolkning har lejlighed til at se nogle dyr, hvad det jo ellers er meget sjældent at den københavnske befolkning får lejlighed til, da bryggerhestene jo bliver sjældnere og sjældnere, og da flertallet ikke – i modsætning til hr. Poulsgaard – har lejlighed til at omgås køer jævnlige.

Vi havde ét problem, som vi har stillet spørgsmål om, nemlig hvorvidt der med denne lov blev givet mulighed for, at private dyreparker og -anlæg havde mulighed for at lave forskellige fiduser, så de fik betalt en højere leje af grund og af bygninger osv. ved at overgå til en slags fondseje. Det fik vi et svar på, som selvfølgelig ikke giver nogen garanti, den garanti kan nok heller ikke gives, men vi mener,

der ligger en rimelig sikkerhed i, at der sker en løbende kontrol af budgetter og regnskaber også for de institutioner, som måtte overgå til at blive statsligt støttede dyreparker el. lign. Derfor vil vi støtte lovforslaget, som det foreligger nu.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Jeg kan takke næsten alle ordførere for en positiv tilslutning til lovforslaget. Jeg skal kun gøre den bemærkning, at det er klart, der kan være flere ting at diskutere i udvalget, og vi skal i hvert fald fra ministeriets side bestræbe os på at give de supplerende spørgsmål og de spørgsmål, der ikke er besvaret, den hurtigst mulige behandling, så lovforslaget kan få en hurtig gang gennem folketinget.

Jeg vil kun gøre den bemærkning til hr. Kaj V. Andersen, at hovedstadsrådet jo har erklæret at ville støtte Zoologisk Have i København i samme omfang som staten, så der er altså ikke noget med, at man prøver at slippe udenom.

Jeg skal kun sige til hr. Poulsgaard, at han stod jo alene med sine synspunkter. Til gengæld er han – efter sin egen mening – en fremragende taler; det må jo være efter devisen: selvgjort er velgjort.

Poulsgaard (FP):

Hr. kulturminister, skulle vi ikke én gang blive enige om, at vi ville prøve at sætte alle disse kunstlove og støttelove ud til folkeafstemning – vi kunne f.eks. gøre det i forbindelse med kommunevalgene til marts næste år – så tror jeg, at kulturministeren ville opdage, at Poulsgaard ikke står ene med sine synspunkter, men at de deles af en overvejende del af befolkningen, men det ved ministeren også godt.

Det parti, der skuffer mig mest her, er faktisk retsforbundet, som jeg havde sat stor lid til, men all right, socialismen sejrer tilsyneladende også i dette parti. Jeg er også ked af, at de konservative indtager den holdning, de gør; forstå det, hvem der kan; der er i hvert fald ingen af jeres vælgere, der forstår det; det tror jeg ikke på.

Til VS vil jeg gerne sige, at det ikke var røde køer, jeg passede, jeg har ellers passet mange racer, men jeg har aldrig haft med de røde at gøre.

[Poulsgaard.]

Til min gode ven hr. Melchior vil jeg gerne sige: der er så mange ting, vi gerne vil, men vi kan ikke gøre alt det gode, vi vil, og vi har gjort det onde i dette land. Vi har brandskattet befolkningen, den jævne mand er kommet i klemme, derfor er det nødvendigt med alle de sindssyge foranstaltninger, alle de støtteordninger, som det jo i sidste instans er skatteyderne der skal betale. Det er også nødvendigt, at hr. Melchior har bukser på, i hvert fald ud fra et etisk syn, men derfor skal der vel ikke ydes statstilskud til dem. Jeg kan ikke se nogen som helst fare i, at folk selv skal betale. Nu blev der sagt, at det kun angik den københavnske befolkning. Nej, det angår ikke kun den københavnske befolkning, hele verdens befolkning kommer i de zoologiske haver, og hvorfor skal de ikke have lov til at betale det, det koster? Jeg ved bare, at når staten begynder at blande sig i det, bliver det dobbelt så dyrt og dobbelt så bureaukratisk som ellers. Jeg kan erindre, at der for nogle år siden blev født nogle kalve oppe ved Hillerød. Det kostede vist 150 kr. at få de kalve trukket fra om natten på grund af overtid, og hvad ved jeg. Jeg har trukket mange kalve fra, uden at det har kostet fem flade. . . .

Formanden:

Nu er det zoologiske haver.

Poulsgaard (FP):

Ja men kalve er jo også dyr.

Formanden:

Undskyld, det er forslaget om zoologiske haver, vi behandler.

Poulsgaard (FP):

Jo, hr. formand, men det er jo . . .

Formanden:

Man diskuterer ikke med formanden. Man følger dagsordenen og forretningsordenen.

Poulsgaard (FP):

Ja men jeg følger også dagsordenen, vi snakker om zoologiske haver, o. k. Jeg vil gå ned fra talerstolen nu, men jeg beder ministeren overveje mine ord om folkeafstemning; jeg tror, det ville vise, at Poulsgaard ikke står alene.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af ophavsretsloven.

(Lovforslag nr. L 72. Fremsat 10/3 77).

Formanden:

Sammen med denne sag foretages den under punkt 11 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af fotografiloven.

(Lovforslag nr. L 73. Fremsat 10/3 77).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Birte Weiss (S):

Ophavsretsloven er nok en af de love, der oftest bliver overtrådt. Det sker hver eneste dag og tilsyneladende med den allerstørste sindsro, formentlig fordi ejendomsretten til f. eks. en radioudsendelse, der er sendt ud i æteren, eller til et fotografi, som tidligere har været offentliggjort, kan forekomme mange at være noget mærkelig u håndgribeligt noget.

Ikke desto mindre er ophavsretten komponistens eller fotografens kapital, hvis man skal sige det en lille smule forenklet, og betalingen for brug af de pågældende værker er kapitalens afkast. Denne banale, men tilsyneladende ofte oversete kendsgerning er det nødvendigt at slå fast først, når man skal drøfte ændringer i det meget udviklede regelsæt, som ophavsretslovgivningen er. Det er et regelsæt, som er udviklet inden for Bernerkonventionens rammer. Dette være sagt for at understrege, at der er ret snævre om end fortolkelige rammer for, hvor meget og hvordan vi kan ændre lovgivningen om ophavsret.

De to aktuelle lovforslag beskæftiger sig kun med et beskedent hjørne af ophavsretten. Det er en detaljændring om afspilningsretten til Danmarks radios udsendelser, som i de seneste år legalt og illegalt er kommet til at spille en større og større rolle i undervisningen på sko-